II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 29ης Νοεμβρίου 2000

σχετικά με την κρατική ενίσχυση που η Ιταλία σχεδιάζει να χορηγήσει σε πέντε χαλυβουργικές επιχειρήσεις ΕΚΑΧ

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2000) 3933]

(Το κείμενο στην Ιταλική είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2001/323/ΕΚΑΧ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, και ιδίως το άρθρο 4 στοιχείο γ),

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α), σε συνδυασμό με το πρωτόκολλο 14,

την απόφαση της Επιτροπής αριθ. 2496/96/ΕΚΑΧ, της 18ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με την θέσπιση κοινοτικών κανόνων για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα (στο εξής: «κώδικας για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα») [1],

Έχοντας καλέσει τους ενδιαφερομένους να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τα προαναφερθέντα άρθρα [2], και λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που διαβιβάστηκαν,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. **Διαδικασία**

(1) Με επιστολή της 27ης Σεπτεμβρίου 1999, η Ιταλία κοινοποίησε στην Επιτροπή πέντε σχέδια ενισχύσεων προς όφελος επιχειρήσεων ΕΚΑΧ για επενδύσεις που οι εν λόγω επιχειρήσεις πραγματοποίησαν κατά την περίοδο 1986-1994 με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας. Με επιστολή της 23ης Νοεμβρίου 1999, ληφθείσα στις 20 Ιανουαρίου 2000, η Ιταλία διέθεσε στην Επιτροπή συμπληρωματικές πληροφορίες για την υπόθεση.

(2) Με επιστολή της 13ης Μαρτίου 2000, η Επιτροπή κοινοποίησε στην Ιταλία την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 5 του κώδικα για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα σε σχέση με τα υπό εξέταση μέτρα.

(3) Η απόφαση της Επιτροπής σχετικά με την κίνηση διαδικασίας δημοσιεύτηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* [3]. Η Επιτροπή κάλεσε τους τρίτους ενδιαφερόμενους να υποβάλλουν τις τυχόν παρατηρήσεις τους σχετικά με την επίμαχη ενίσχυση.

(4) Πράγματι, στην Επιτροπή υπέβαλαν παρατηρήσεις η UK Steel Association και η Μόνιμη Αντιπροσωπεία του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι παρατηρήσεις αυτές διαβιβάστηκαν στην Ιταλία, η οποία, κληθείσα να τις σχολιάσει, έστειλε τις παρατηρήσεις της επ' αυτών με επιστολή της 6ης Σεπτεμβρίου 2000.

II. **Λεπτομερής περιγραφή της ενίσχυσης**

(5) Η ενίσχυση αφορά επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν από πέντε χαλυβουργικές επιχειρήσεις ΕΚΑΧ μεταξύ του 1986 και του 1994. Οι επενδύσεις που αποτελούσαν αντικείμενο των εν λόγω πέντε σχεδίων ενίσχυσης μπορούν να περιγραφούν περιληπτικά ως εξής:

5.1. *Acciaierie e Ferriere Leali SpA*: Οι επεδύσεις αφορούν την αντικατάσταση της υπάρχουσας καμίνου αναθέρμανσης και εξομάλυνσης, που λειτουργούσε με μαζούτ, από νέα κάμινο, η οποία λειτουργεί με φυσικό αέριο και διαθέτει θάλαμο καύσης με ακτινοβόλο οροφή, τοιχώματα υψηλής μονωτικής ισχύος και σύστημα ανάκτησης της θερμότητας του καπνού με σκοπό την προθέρμανση του αέρα καύσεως. Το συνολικό κόστος της επένδυσης ανέρχεται σε 1,44 δις ITL (0,745 εκατ. ευρώ) και η προτεινόμενη ενίσχυση είναι ύψους 273 εκατ. ITL (0,141 εκατ. ευρώ). Η ένταση της ενίσχυσης είναι 19 %. Οι επενδύσεις πραγματοποιήθηκαν το 1986 και η εταιρεία υπέβαλε αίτηση ενίσχυσης το 1992.

[1] ΕΕ L 338 της 28.12.1996, σ. 42.
[2] ΕΕ C 148 της 27.5.2000, σ. 10.
[3] Βλέπε την υποσημείωση 2.

5.2. *Acciaierie e Ferriere Beltrame, Vicenza SpA*: Οι επενδύσεις αφορούν την εγκατάσταση νέου συστήματος συνεχούς χύτευσης, το οποίο λειτουργεί σε συνδυασμό και εκ παραλλήλου με το υπάρχον σύστημα συνεχούς χύτευσης, που παραμένει σε λειτουργεία με σκοπό την παραγωγή ημιτελών προϊόντων που διατίθενται σε άλλες μονάδες παραγωγής του ομίλου. Η νέα εγκατάσταση συνεχούς χύτευσης σχεδιάστηκε και κατασκευάστηκε με σκοπό να είναι δυνατή η απευθείας φόρτωση των ημιτελών προϊόντων στις καμίνους αναθέρμανσης των έμμορφων ελάστρων του εργοστασίου. Επίσης είναι κατάλληλη για την παραγωγή ειδικών τμημάτων που προορίζονται για την έλαση δοκών με φαρδιά στεφάνη, με καλύτερες αποδόσεις σε σύγκριση με την προτεραία κατάσταση. Το συνολικό κόστος της επένδυσης ανέρχεται σε 10,23 δις ITL (5,3 εκατ. ευρώ) και η προτεινόμενη ενίσχυση είναι ύψους 1,8 δις ITL (0,93 εκατ. ευρώ). Η ένταση της ενίσχυσης είναι της τάξεως του 18 %. Οι επενδύσεις πραγματοποιήθηκαν το 1991 και η εταιρεία υπέβαλε αίτηση ενίσχυσης το 1992.

5.3. *Acciaierie e Ferriere Beltrame, S. Giorgio Nogaro SpA*: Οι επενδύσεις αφορούν την αντικατάσταση μιας υπάρχουσας καμίνου αναθέρμανσης με ώθηση, που λειτουργούσε με μαζούτ, από νέα κάμινο η οποία λειτουργεί με φυσικό αέριο, επιτρέπει την πλευρική εκφόρτωση και περιλαμβάνει σύστημα ανάκτησης της θερμότητας του καπνού με σκοπό την προθέρμανση του αέρα καύσεως σε 400-450°. Οι επενδύσεις περιλαμβάνουν ορισμένες προσθήκες βοηθητικού εξοπλισμού για τον μύλο εκχόνδρισης, π.χ. σταθερά ή δονούμενα, πρόσθια ή οπίσθια επίπεδα ολίσθησης καθώς και έναν μεταφορέα τροφοδοσίας. Το συνολικό κόστος ανέρχεται σε 2,3 δις ITL (1,2 εκατ. ευρώ) και η προτεινόμενη ενίσχυση είναι ύψους 450 εκατ. ITL (0,23 εκατ. ευρώ). Η ένταση της ενίσχυσης είναι 20 %. Οι επενδύσεις πραγματοποιήθηκαν το 1989 και η εταιρεία υπέβαλε αίτηση ενίσχυσης το 1992.

5.4. *Lucchini, Mura SpA*: Οι επενδύσεις συνίστανται στην αντικατάσταση δύο υφιστάμενων καμίνων, που λειτουργούσαν με μαζούτ, από μία νέα κάμινο η οποία λειτουργεί με φυσικό αέριο και διαθέτει θάλαμο καύσης με ακτινοβόλους καυστήρες, μεγάλης αποτελεσματικότητας συστήματα αυτοματοποίησης και ελέγχου, μηχανισμό ανάκτησης της θερμότητας του καπνού με σκοπό την προθέρμανση του αέρα καύσεως σε υψηλή θερμοκρασία και πυρίμαχη επένδυση από κεραμικές ίνες. Το συνολικό κόστος της επένδυσης ανέρχεται σε 5,5 δις ITL (2,8 εκατ. ευρώ) και η προτεινόμενη ενίσχυσης είναι ύψους 0,93 δις ITL (0,48 εκατ. ευρώ). Η ένταση της ενίσχυσης είναι 17 %. Οι επενδύσεις πραγματοποιήθηκαν το 1990 και η εταιρεία υπέβαλε αίτηση ενίσχυσης το 1991.

5.5. *Lucchini, Lovere SpA*: Οι επενδύσεις αφορούν: τη μετατροπή των καμίνων αναθέρμανσης των πλινθωμάτων σφυρηλάτησης ώστε αυτές να λειτουργούν πλέον με φυσικό αέριο και όχι με μαζούτ· την αντικατάσταση των συστημάτων ελέγχου των καμίνων θερμικής επεξεργασίας· τη χρήση θερμομονωτικών καλύπτρων για τη μεταφορά των θερμών πλινθωμάτων· τη μετατροπή του κυκλώματος ανατροπής και αποσκωρίωσης της ηλεκτρικής καμίνου· την αυτοματοποίηση της εισαγωγής αδρανών αερίων στον κάδο κενού αέρος· και ένα σύστημα συνεχούς μέτρησης των πλινθωμάτων και ελέγχου της τελικής διάτμησης. Το συνολικό κόστος της επένδυσης ανέρχεται σε 0,8 δις ITL (0,41 εκατ. ευρώ) και η προτεινόμενη ενίσχυση είναι ύψους 0,1 δις ITL (0,1 εκατ. ευρώ). Η ένταση της ενίσχυσης είναι 23 %. Οι επενδύσεις πραγματοποιήθηκαν το 1994 και η εταιρεία υπέβαλε αίτηση ενίσχυσης το 1992.

(6) Η εθνική νομική βάση της υπό εξέταση ενίσχυσης είναι ο νόμος αριθ. 10/1991, με τον οποίον θεσπίζονται κανόνες για την εφαρμογή του εθνικού ενεργειακού προγράμματος στον τομέα της ορθολογικής χρήσης της ενέργειας.

III. **Παρατηρήσεις των τρίτων ενδιαφερομένων**

(7) Η UK Steel Association και η μόνιμη Αντιπροσωπεία του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ευρωπαϊκή Ένωση απέστειλαν ορισμένες παρατηρήσεις στην Επιτροπή στις οποίες υποστηρίζουν ότι η ενίσχυση που σχεδιάζουν να χορηγήσουν οι ιταλικές αρχές δεν συμβιβάζεται με τους κανόνες που διέπουν τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις και οι οποίοι προβλέπονται στον κώδικα για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα. Επίσης διατείνονται ότι οι σχετικές επενδύσεις αφορούν «νέες εγκαταστάσεις», γεγονός που αντιβαίνει στην κοινοτική νομοθεσία, καθώς και ότι οι αντικαταστάσεις εξοπλισμού υπαγορεύτηκαν από οικονομικούς και όχι από περιβαλλοντικούς λόγους. Η UK Steel Association υποστηρίζει ακόμη πως το νέο σύστημα συνεχούς χύτευσης εγκαταστάθηκε από την Beltrame χωρίς να τεθεί εκτός λειτουργίας το προϋπάρχον σύστημα συνεχούς χύτευσης και ότι, ως εκ τούτου, πρόκειται για αύξηση της παραγωγικής ικανότητας, κατά παράβαση της κοινοτικής νομοθεσίας σχετικά με τις ενισχύσεις περιβαλλοντικού χαρακτήρα.

IV. **Παρατηρήσεις της Ιταλίας**

(8) Στις παρατηρήσεις της η Ιταλία αμφισβητεί τα επιχειρήματα που η Επιτροπή αναπτύσσει στην απόφασή της για την κίνηση διαδικασίας. Εν συντομία, οι ιταλικές αρχές υποστηρίζουν τα εξής:

8.1. Προκειμένου για τη νομική βάση στην οποία στηρίζεται η Επιτροπή για να αξιολογήσει τις ενισχύσεις, οι ιταλικές αρχές τονίζουν ότι η Επιτροπή δεν πρέπει να βασισθεί αποκλειστικά και μόνο στην εφαρμοστέα νομοθεσία, αλλά να εφαρμόσει επιπλέον τα ερμηνευτικά κριτήρια και να λάβει υπόψη τα δεδομένα και τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της κατά το χρόνο έκδοσης της απόφασης.

8.2. Οι πραγματοποιηθείσες επενδύσεις, χάρη στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, έχουν κατακτήσει δυνατή, σε σχέση με την προτεραία κατάσταση, όχι μόνο την εξοικονόμηση ενέργειας αλλά και τη σημαντική μείωση των εκπομπών που ρυπαίνουν την ατμόσφαιρα (οξείδια του θείου, οξείδια του αζώτου, αιωρούμενα σωματίδια), καθώς επίσης τη σημαντική μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Οι ιταλικές αρχές διαφωνούν με τον ισχυρισμό ότι παρέλειψαν να αποδείξουν ότι οι επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν δεν είχαν γενικό χαρακτήρα και ότι οι περιβαλλοντικές τους συνέπειες δεν έχουν δευτερεύουσα σημασία σε σχέση με τον οικονομικό τους σκοπό. Κατά τις ιταλικές αρχές, ο πρωτεύων περιβαλλοντικός σκοπός των υπόψη επενδύσεων επιβεβαιώθηκε κατά τη φάση της εξέτασης των αιτήσεων ενίσχυσης από το Υπουργείο Βιομηχανίας με τη συνδρομή ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων. Εξάλλου, το γεγονός ότι δεν πρόκειται για επενδύσεις γενικού χαρακτήρα οι οποίες πραγματοποιήθηκαν για οικονομικές σκοπιμότητες αποδεικνύεται επίσης, κατά τις ιταλικές αρχές, από το εξής δεδομένο: σε καθεμιά από τις υπό εξέταση πέντε περιπτώσεις, η αναλογία μεταξύ του πλεονεκτήματος που προκύπτει από την άποψη του ετήσιου κόστους παραγωγής και την επένδυσης υπολείπεται του επιτοκίου που ίσχυε κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα.

8.3. Σε ό,τι αφορά τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι καμία από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις δεν εδύνατο να προσδοκά ευλόγως ότι μπορούσε να λάβει ενίσχυση, οι ιταλικές αρχές υποστηρίζουν ότι η κοινοτική νομοθεσία σχετικά με τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα που ίσχυε κατά το χρόνο υποβολής των αιτήσεων ενίσχυσης (δηλαδή τόσο ο κώδικας του 1989 όσο και εκείνος του 1991) προέβλεπε τη δυνατότητα χορήγησης ενισχύσεων με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος. Ο ιταλικός νόμος αριθ. 10/1991 έχει τον ακόλουθο τίτλο: «Κανόνες για την εφαρμογή του εθνικού ενεργειακού προγράμματος στον τομέα της ορθολογικής χρήσης της ενέργειας». Στο πρώτο του άρθρο, ο εν λόγω νόμος προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι στοχεύει στη «βελτίωση της περιβαλλοντικής συμβατότητας της χρήσης της ενέργειας». Για το λόγο αυτό, οι ιταλικές αρχές καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι οι αποδέκτριες επιχειρήσεις νομιμοποιούνταν, τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, να θεωρούν ευλόγως ότι δικαιούνταν να λάβουν τις ενισχύσεις που ζητούσαν, επί τη βάσει της αναγνώρισης της περιβαλλοντικής σκοπιμότητας των σχετικών επενδύσεων. Το γεγονός ότι, για καθένα από τα πέντε επίμαχα σχέδια, η αναλογία μεταξύ του πλεονεκτήματος που προκύπτει από την άποψη του ετήσιου κόστους παραγωγής και της επένδυσης υπολείπεται του επιτοκίου που ίσχυε κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα δεν αποδεικνύει απλώς τον περιβαλλοντικό σκοπό των επενδύσεων, αλλά επιπλέον αποτελεί σαφή απόδειξη της «αναγκαιότητας της χορήγησης ενίσχυσης».

8.4. Οι επιχειρήσεις υπέβαλαν τις αιτήσεις ενίσχυσης για επενδύσεις (οι οποίες πραγματοποιήθηκαν μεταξύ του 1986 και του 1994) κατά την περίοδο 1991/92, σύμφωνα με το άρθρο 21 του ιταλικού νόμου αριθ. 10/1991, ο οποίος ενεκρίθη από την Επιτροπή στις 31 Ιουλίου 1991. Το εν λόγω άρθρο ορίζει ότι μπορούν επίσης να γίνουν δεκτές αιτήσεις ενίσχυσης οι οποίες έχουν υποβληθεί δυνάμει προϊσχυσάντων νόμων, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχουν ακόμη εγκριθεί ή απορριφθεί. Η υπόψη ρύθμιση κοινοποιήθηκε μόλις το 1991, και τούτο λόγω της περιπλοκότητας των κανόνων εφαρμογής και μεταγενέστερων μεταβολών του συναφούς κανονιστικού πλαισίου.

8.5. Όσον αφορά την ανησυχία που εκφράζει η Επιτροπή για το ότι η ενίσχυση, αν εγκριθεί και χορηγηθεί, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί κατά μη προσήκοντα τρόπο, οι ιταλικές αρχές υποστηρίζουν ότι την εποχή εκείνη οι επιχειρήσεις προγραμμάτισαν τις συγκεκριμένες επενδύσεις προσδοκώντας να λάβουν την ενίσχυση που ζητούσαν μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα. Επειδή αυτό δεν έχει συμβεί ακόμη, οι λογιστικές καταστάσεις που αφορούν τις επιμέρους επενδύσεις εξακολουθούν να παρουσιάζουν έλλειμα ανάλογο του εκάστοτε ποσού, ενώ το έλλειμα αυτό θα εξαλειφθεί μόνο εφόσον καταβληθεί πράγματι η εκάστοτε ενίσχυση. Τούτο σημαίνει ότι η ενίσχυση θα έχει πράγματι χρησιμοποιηθεί για το σκοπό για τον οποίο εγκρίθηκε.

8.6. Η Επιτροπή έχει υποστηρίξει ότι, αν οι κοινοποιηθείσες ενισχύσεις αξιολογούνταν υπό το πρίσμα του κώδικα για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα, είναι μάλλον αμφίβολο το κατά πόσο θα κρίνονταν συμβιβάσιμες με την κοινοτική νομοθεσία. Οι ιταλικές αρχές διατυπώνουν τις ακόλουθες συμπληρωματικές παρατηρήσεις σχετικά με τον ισχυρισμό αυτό:

8.6.1. Όσον αφορά το γεγονός ότι το κόστος απόσβεσης των επενδύσεων έχει ληφθεί υπόψη κατά τον υπολογισμό του οφέλους που προκύπτει από την άποψη του κόστους παραγωγής, οι ιταλικές αρχές επικαλούνται για άλλη μια φορά τη συνήθη λογιστική πρακτική που ακολουθείται για τον υπολογισμό του κόστους παραγωγής. Επειδή το κόστος απόσβεσης αποτελεί φυσιολογικό στοιχείο του κόστους παραγωγής, οι ιταλικές αρχές υποστηρίζουν ότι επιβάλλεται να ληφθεί υπόψη το στοιχείο αυτό χωρίς καμία συζήτηση.

8.6.2. Όσον αφορά τη χρονική περίοδο για την οποία γίνεται ο υπολογισμός του οφέλους που έχει προκύψει από την άποψη του κόστους, οι ιταλικές αρχές δηλώνουν ότι έχουν εφαρμόσει τον ετήσιο συνταλεστή απόσβεσης, ο οποίος υπολογίστηκε με βάση την ισχύουσα ιταλική νομοθεσία: Για τα πέντα υπό εξέταση επενδυτικά σχέδια, ελήφθησαν ως βάση οι συντελεστές που καθορίζονται στο νόμο και από αυτούς προέκυψαν οι αντίστοιχες χρονικές περίοδοι για τις οποίες γίνεται η αφαίρεση του οφέλους που έχει προκύψει από την άποψη του κόστους παραγωγής· οι χρονικές αυτές περίοδοι είναι 100/15=6,67 έτη για τέσσερα από τα υπό εξέταση σχέδια και 100/17,5=5,71 έτη για το πέμπτο.

(9) Απαντώντας στις παρατηρήσεις που διατύπωσαν τρίτοι ενδιαφερόμενοι, οι ιταλικές αρχές υποστηρίζουν ότι τα πέντε σχέδια περιελάμβαναν την αντικατάσταση ή εγκατάσταση στοιχείων των γραμμών παραγωγής ράβδων και τμημάτων με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας (με αποτέλεσμα την αναβάθμιση του περιβάλλοντος) και ότι δεν αφορούσαν νέες εγκαταστάσεις. Οι σχετικές αντικαταστάσεις και εγκαταστάσεις είχαν καταστεί επιβεβλημένες προκειμένου να αποφευχθεί η αχρησία των γραμμών παραγωγής για μεγάλα χρονικά διαστήματα (με την επιβάρυνση που κάτι τέτοιο θα συνεπαγόταν από την άποψη των πάγιων εξόδων), η οποία αχρησία θα απαιτείτο για να γίνει η προσαρμογή των υφιστάμενων στοιχείων στις απαιτήσεις εξοικονόμισης ενέργειας. Σε ό,τι αφορά τον ισχυρισμό περί της δημιουργίας πρόσθετης παραγωγικής ικανότητας στο εργοστάσιο της Beltrame, η Ιταλία διαφωνεί με το ότι αυξήθηκε η παραγωγική ικανότητα της εν λόγω επιχείρησης, δεδομένου ότι αυτή εξαρτάται από τρεις μονάδες ελασματοποίησης, που υποτίθεται ότι αποτελούν το «σημείο στένωσης» του όλου συστήματος.

V. **Αξιολόγηση της ενίσχυσης**

Νομική βάση

(10) Ο κώδικας για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα αποτελεί τη νομική βάση για την αξιολόγηση κάθε ενίσχυσης που χορηγείται προς χαλυβουργικές επιχειρήσεις και κοινοποιείται στην Επιτροπή από τον Ιανουάριο του 1997 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2001. Το άρθρο 3 του κώδικα για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα προβλέπει τη δυνατότητα χορήγησης στις χαλυβουργικές επιχειρήσεις ενισχύσεων για την πραγματοποίηση επενδύσεων με στόχο την καλύτερη προστασία του περιβάλλοντος. Οι σχετικοί όροι και προϋποθέσεις καθορίζονται στο παράρτημα του κώδικα για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα, καθώς και στο κοινοτικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων για την προστασία του περιβάλλοντος ([4]) (στο εξής: «κοινοτικό πλαίσιο για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις»).

([4]) ΕΕ C 72 της 10.3.1994, σ. 3.

(11) Τόσο στον κώδικα για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα, όσο και στο κοινοτικό πλαίσιο για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις, υπογραμμίζεται ότι η χορήγηση ενίσχυσης επιτρέπεται τότε μόνο, όταν είναι αναγκαία για την επίτευξη του στόχου της βελτίωσης της περιβαλλοντικής προστασίας. Υπό την έννοια αυτή, οι ενισχύσεις για επενδύσεις που χορηγούνται σε συγκεκριμένη επιχείρηση με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος πρέπει να αποτελούν για την ίδια την επιχείρηση ένα κίνητρο για την πραγματοποίηση επενδύσεων με στόχο την καλύτερη περιβαλλοντική προστασία. Προβλέπονται δύο διαφορετικές περιπτώσεις: στην πρώτη περίπτωση, μία επιχείρηση, αν και δεν υποχρεούται βάση του νόμου να πραγματοποιήσει τις βασικές επενδύσεις (υπέρβαση των ελάχιστων απαιτήσεων προστασίας που προβλέπει η ισχύουσα νομοθεσία), αποφασίζει παρ' όλα αυτά να τις πραγματοποιήσει, υπολογίζοντας στην οικονομική στήριξη την οποία θα μπορούσε ενδεχομένως να λάβει· στη δεύτερη περίπτωση, οι σχετικές επενδύσεις πρέπει υποχρεωτικά να πραγματοποιηθούν λόγω της θέσης σε ισχύ νέων νομικών προτύπων, οπότε η ενίσχυση χρησιμεύει ως κίνητρο για τη χωρίς καθυστέρηση πραγματοποίηση των επενδύσεων από την οικεία επιχείρηση. Για τη δεύτερη αυτή περίπτωση, το κοινοτικό πλαίσιο για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις διευκρινίζει ότι «οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται μόνο για περιορισμένη χρονική περίοδο» ([5]).

(12) Σύμφωνα με το κοινοτικό πλαίσιο για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις, οι ενισχύσεις που φαινομενικά αποβλέπουν στη λήψη μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος αλλά που, στην πραγματκότητα σχετίζονται με την πραγματοποίηση επενδύσεων γενικού χαρακτήρα, αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού πλαισίου. Οι επιλέξιμες δαπάνες περιορίζονται οπωσδήποτε αυστηρά στις πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που είναι απαραίτητες για την επίτευξη των στόχων περιβαλλοντικής προστασίας.

(13) Σύμφωνα με το παράρτημα του κώδικα για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα, στην περίπτωση απευθείας ενισχύσεων προς ενθάρρυνση των επιχειρήσεων να βελτιώσουν σημαντικά τη μέριμνα για την προστασία του περιβάλλοντος, ο εκάστοτε επενδυτής οφείλει να αποδείξει ότι έχει αποφασίσει με σαφήνεια να προκρίνει ένα υψηλότερο επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας, το οποίο προϋποθέτει πρόσθετες επενδύσεις, δηλαδή ότι ήταν δυνατή μία λύση με χαμηλότερο κόστος η οποία θα είχε επιτρέψει την τήρηση των περιβαλλοντικών προτύπων. Ο κώδικας προβλέπει την αφαίρεση οποιουδήποτε οφέλους που ο επενδυτής αποκομίζει από την άποψη της μείωσης του κόστους παραγωγής.

Αξιολόγηση των παρατηρήσεων των ιταλικών αρχών

(14) Όπως επισημαίνεται και πιο πάνω, η υπό εξέταση ενίσχυση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 του κώδικα για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα. Ως εκ τούτου, επιβάλλεται, αφενός η ενίσχυση να λειτουργεί ως κίνητρο για την πραγματοποίηση των σχετικών επενδύσεων και, αφετέρου, αυτή η τελευταία να γίνεται για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος.

(15) Στην παρούσα υπόθεση, οι επενδύσεις έχουν πραγματοποιηθεί και οι αιτήσεις για ενίσχυση έχουν υποβληθεί δυνάμει των κωδίκων για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα του 1985, του 1989 και του 1991 ([6]), σύμφωνα με τους οποίους επιλέξιμες για τη χορήγηση περιβαλλοντικών ενισχύσεων είναι αποκλειστικά και μόνο οι επενδύσεις που πραγματοποιούνται με σκοπό τη συμμόρφωση με νέα υποχρεωτικά περιβαλλοντικά πρότυπα. Η Ιταλία ουδέποτε υποστήριξε ότι αυτός υπήρξε ο λόγος που υπαγόρευσε την πραγματοποίηση των υπόψη επενδύσεων στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, οι οποίες, αν και γνώριζαν ότι ο νόμος που ίσχυε για τις προαναφερθείσες επενδύσεις δεν προέβλεπε τη δυνατότητα λήψης της ενίσχυσης την οποία ζητούσαν, προχώρησαν παρ' όλα αυτά στην πραγματοποίησή τους. Συνεπώς, η τυχόν χορήγηση της ενίσχυσης δεν αποτέλεσε καθοριστικό στοιχείο για τις αποφάσεις τις οποίες έλαβαν σχετικά με το θέμα.

(16) Οι ιταλικές αρχές επισημαίνουν, πάντως, ότι οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ήταν εύλογο να θεωρούν ότι νομιμοποιούνταν να λάβουν τις ενισχύσεις τις οποίες ζητούσαν, διότι τόσο ο κώδικας για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα που ίσχυε τότε, όσο και ο ιταλικός νόμος αριθ. 10/1991 προέβλεπαν τη δυνατότητα χορήγησης ενισχύσεων περιβαλλοντικού χαρακτήρα. Ωστόσο, δεν είναι δυνατό να στηρίζονται εύλογες προσδοκίες στη γενική αρχή ενός νόμου που προβλέπει τη δυνατότητα χορήγησης ενισχύσεων περιβαλλοντικού χαρακτήρα, αφ' ης στιγμής οι σχετικές ειδικές διατάξεις καθορίζουν με σαφήνεια τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπεται η χορήγηση των ενισχύσεων, πολλώ δε μάλλον αν οι πραγματοποιηθείσες επενδύσεις δεν προβλέπονται καν από τις ίδιες τις διατάξεις.

(17) Οι ιταλικές αρχές επιχειρούν, εξάλλου, να δικαιολογήσουν τις εύλογες προσδοκίες των επιχειρήσεων σχετικά με τη λήψη της ενίσχυσης επικαλούμενες τη καθυστερημένη υποβολή των αιτήσεων ενίσχυσης, καθώς επίσης την καθυστερημένη κοινοποίηση του μέτρου στην Επιτροπή από πλευράς ιταλικών αρχών. Είναι δύσκολο να αντιληφθεί κανείς πώς οι καθυστερήσεις αυτές είναι δυνατό να δικαιολογήσουν προσδοκίες οι οποίες δεν θα είχαν καν γεννηθεί αν δεν είχαν υπάρξει οι ίδιες οι καθυστερήσεις. Οι επιχειρήσεις δεν είναι δυνατό να ισχυρισθούν ότι αποφάσισαν την πραγματοποίηση των επενδύσεων κατά την περίοδο 1986-1994 επειδή προσδοκούσαν ευλόγως να λάβουν ενίσχυση όχι βάσει της νομοθεσίας που ίσχυε τότε, αλλά κατ' αφαρμογή της νομοθεσίας που επρόκειτο να τεθεί σε ισχύ έπειτα από χρονικό διάστημα 5-13 ετών. Ο έλεγχος των λόγων που προβάλλονται προς δικαιολόγηση των καθυστερήσεων θα ήταν σκόπιμος μόνο αν ήταν δυνατή η εφαρμογή, για τις τρέχουσες κοινοποιήσεις, των κανόνων που ίσχυαν από πριν. Πλην όμως, όπως έχουν παραδεχθεί και οι ίδιες οι ιταλικές αρχές, η κοινοποίηση των ενισχύσεων η οποία πραγματοποιήθηκε το 1999 μπορεί να αξιολογηθεί αποκλειστικά και μόνο υπό το πρίσμα του κώδικα για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα ο οποίος ίσχυε σήμερα.

(18) Η Ιταλία υποστηρίζει ακόμη ότι οι πέντε επιχειρήσεις έχουν ανοίξει για τις συγκεκριμένες επιμέρους επενδύσεις λογιστικές καταστάσεις οι οποίες για την ώρα παρουσιάζουν έλλειμα ανάλογο του ποσού για το οποίο πρόκειται στην κάθε περίπτωση και οι οποίες θα κλείσουν μόνο όταν ληφθεί απόφαση για την αντίστοιχη ενίσχυση. Σύμφωνα με τις ιταλικές αρχές, το στοιχείο αυτό αποδεικνύει ότι, αν υποτεθεί ότι η ενίσχυση καταβληθεί σήμερα η χρήση της θα γίνει πράγματι για το σκοπό για τον οποίο εγκρίθηκε η χορήγησή της. Οι ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα έχουν ως σκοπό να ενθαρρυνθούν οι χαλυβουργικές επιχειρήσεις να απιτύχουν υψηλότερο επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας σε σχέση με εκείνο που προλέπουν οι ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις ή να συμμορφωθούν σε συντομότερο χρονικό διάστημα με νέα περιβαλλοντικά πρότυπα. Το γεγονός ότι οι υπόψη επιχειρήσεις παρουσιάζουν έλλειμα το οποίο ανάγεται στη χρονική περίοδο 1986-1994 και συνδέεται με τις ενισχύσεις που έχουν ζητήσει δεν αποτελεί αποδεικτικό στοιχείο για την ικανότητα των ενισχύσεων να λειτουργήσουν ως κίνητρο, αλλά αντιστοιχεί σε μια απλή λογιστική πράξη.

([5]) Σημείο 3.2.3 στοιχείο Α παράγραφος 1 του κοινοτικού πλαισίου των κρατικών ενισχύσεων για την προστασία του περιβάλλοντος.

([6]) ΕΕ L 340 της 18.12.1985, σ. 1· ΕΕ L 38 της 10.2.1989, σ. 8· ΕΕ L 362 της 31.12.1991, σ. 57.

(19) Όπως εξηγείται ανωτέρω, το επίμαχο μέτρο δεν ήταν απαραίτητο για την πραγματοποίηση των συγκεκριμένων επενδύσεων από τις επιχειρήσεις, ούτε λειτουργούσε ως κίνητρο. Για το λόγο αυτό, τα σχετικά σχέδια ενίσχυσης δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κώδικα για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα. Μία πρόσθετη προϋπόθεση για να εμπίπτει η υπό εξέταση ενίσχυση στο πεδίο εφαρμογής του κώδικα για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα είναι ότι οι εκάστοτε επενδύσεις πρέπει να πραγματοποιούνται με σκοπό την επίτευξη επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας το οποίο υπερβαίνει σημαντικά το προβλεπόμενο από την ισχύουσα νομοθεσία. Οι ιταλικές αρχές παρέλειψαν να αποδείξουν ότι στην παρούσα υπόθεση ο επενδυτής αποφάσισε σαφώς να προκρίνει ένα επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας το οποίο υπερβαίνει σημαντικά το προβλεπόμενο από την ισχύουσα νομοθεσία. Κανένα πληροφοριακό στοιχείο δεν έχει προσκομισθεί σχετικά με τα επιτρεπόμενα επίπεδα ρύπανσης της οποίας θα καθίστατο δυνατή η μείωση χάρη στις επίμαχες επενδύσεις, ούτε έχει διευκρινισθεί ο βαθμός υπέρβασης των επιπέδων αυτών χάρη στις επενδύσεις. Ο μόνος δεδηλωμένος στόχος των επενδύσεων είναι η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, η οποία κατ' επέκταση, οδήγησε σε περιορισμό της ρύπανσης.

(20) Οι ιταλικές αρχές υποστηρίζουν ακόμη εκ νέου ότι οι επενδύσεις πραγματοποιήθηκαν για λόγους περιβαλλοντικής προστασίας και ότι η ενίσχυση είναι αναγκαία, γεγονός που αποδεικνύεται από το ότι, κατ' αυτές, η αναλογία μεταξύ του οφέλους που προέκυψε από την άποψη του κόστους παραγωγής και του κόστους της επένδυσης ήταν χαμηλότερη από το επιτόκιο που ίσχυε την κρίσιμη χρονική περίοδο. Ανεξάρτητα από την ακρίβεια των υπολογισμών από τους οποίους προέκυψε η συγκεκριμένη αναλογία –η οποία ούτως ή άλλως αμφισβητείται από την Επιτροπή– το γεγονός ότι μία επένδυση αυτοχρηματοδοτείται ή όχι κατά τη διάρκεια της περιόδου φορολογικής απόσβεσης δεν αποτελεί αξιόπιστο κριτήριο για την εξακρίβωση των λόγων που υπαγόρευσαν την επένδυση, ούτε για να κριθεί κατά πόσον η ενίσχυση ήταν αναγκαία για να λειτουργήσει πράγματι ως κίνητρο το συγκεκριμένο μέτρο.

(21) Ακόμη, η Ιταλία διαφωνεί με τον ισχυρισμό που η Επιτροπή αναπτύσσει στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας, σύμφωνα με τον οποίο η ενίσχυση δεν πληροί τις επιμέρους προϋποθέσεις που καθορίζονται στον κώδικα για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα σε σχέση με την έγκριση των ενισχύσεων περιβαλλοντικού χαρακτήρα. Πλην όμως, η επιχειρηματολογία των ιταλικών αρχών δεν είναι δυνατό να γίνει δεκτή. Ακόμη και αν γινόταν δεκτό ότι οι επενδύσεις πραγματοποιήθηκαν όντως για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος και ότι η ενίσχυση ήταν πράγματι αναγκαία, και πάλι η υπό εξέταση μεθόδευση κρίνεται μη συμβιβάσιμη με την κοινοτική νομοθεσία.

21.1. Οι ιταλικές αρχές εμμένουν στην άποψή τους ότι ο υπολογισμός του οφέλους που προέκυψε από την επένδυση όσον αφορά τα κόστη έγινε σύμφωνα με τους συνήθεις κανόνες της λογιστικής οι οποίοι ισχύουν για τους συντελεστές του κόστους παραγωγής. Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί με την ορθότητα της εκτίμησης των συνήθων συντελεστών του κόστους παραγωγής μιας επιχείρησης, αλλά δεν μπορεί να δεχθεί ότι, κατά τον υπολογισμό του οικονομικού οφέλους που μια επιχείρηση αποκομίζει από την πραγματοποίηση δεδομένης επενδυτικής δαπάνης, επιτρέπεται να λαμβάνονται υπόψη οι δαπάνες απόσβεσης της ίδιας της επένδυσης. Όπως επισημαίνεται στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας, κάτι τέτοιο ισοδυναμεί στην πράξη με διπλή προσμέτρηση του κόστους μίας και της αυτής επένδυσης, πράγμα που σημαίνει ότι η επένδυση θα ήταν πάντα επιλέξιμη για ενίσχυση, λόγω του ότι αποτελεί ένα μέρος της δαπάνης. Ο στόχος, απεναντίας, είναι να ληφθεί μέριμνα ούτως ώστε η επιχείρηση να μην χρησιμοποιήσει προς ίδιον όφελος επενδύσεις για τις οποίες παρέρχεται κρατική ενίσχυση για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος.

21.2. Η Ιταλία επισημένει επίσης σχετικά με την χρονική περίοδο που ελήφθη υπόψη για την αφαίρεση της εξοικονόμησης δαπανών τα οποία πέτυχε η επιχείρηση. Ωστόσο, η Επιτροπή αδυνατεί να συμφωνήσει με την άποψη ότι η περίοδος φορολογικής απόσβεσης που ελήφθη υπόψη από τις ιταλικές αρχές στην παρούσα υπόθεση επιτρέπει τον αποκλεισμό οποιουδήποτε οικονομικού οφέλους. Η Ιταλία δεν έχει προσκομίσει κανένα σχετικό αποδεικτικό στοιχείο, αλλά περιορίζεται στην αιτιολόγηση της διάρκειας της περιόδου απόσβεσης, την οποία θεωρεί σύμφωνη με τον νόμο. Ο κώδικας για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα επιτάσσει την αφαίρεση οποιουδήποτε οφέλους που έχει προκύψει. Κατά την Επιτροπή, κάτι τέτοιο προϋποθέτει ότι θα ληφθεί υπόψη η διάρκεια χρήσιμου βίου του εξοπλισμού· στην παρούσα υπόθεση, είναι βέβαιο ότι η περίοδος φορολογικής απόσβεσης δεν είναι δυνατό να ληφθεί υπόψη αντί της διάρκειας χρήσιμου βίου του εξοπλισμού. Αν ίσχυε κάτι τέτοιο, το μεγαλύτερο τμήμα του εξοπλισμού θα ήταν σήμερα απαρχαιωμένο.

(22) Όσον αφορά τις παρατηρήσεις των ιταλικών αρχών σχετικά με τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν τρίτοι ενδιαφερόμενοι, και ιδίως σχετικά με τις παρατηρήσεις της UK Steel Association για το θέμα της αύξησης της παραγωγικής ικανότητας, η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι ιταλικές αρχές δεν αμφισβητούν το γεγονός ότι ο νέος εξοπλισμός συνεπάγεται αύξηση της παραγωγικής ικανότητας. Ωστόσο, η Ιταλία θεωρεί ως καθοριστικής σημασίας μόνο το γεγονός ότι παραμένει αμετάβλητη η συνολική παραγωγική ικανότητα της επιχείρησης, η οποία περιορίζεται από την ικανότητα των μονάδων έλασης. Πλην όμως, ούτε το κοινοτικό πλαίσιο για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις ούτε ο κώδικας για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα δεν κάνουν λόγο για τη συνολική παραγωγική ικανότητα της εκάστοτε επιχείρησης, αλλά μόνο για τον εξοπλισμό που πρέπει να αντικατασταθεί ή να μετατραπεί. Το επενδυτικό κόστος που είναι επιλέξιμο για ενίσχυση πρέπει υποχρεωτικά να αντιστοιχεί αποκλειστικά και μόνο στην αρχική ικανότητα του εξοπλισμού, αν υποτεθεί ότι ο νέος εξοπλισμός προσφέρει μεγαλύτερη παραγωγική ικανότητα.

Συμβιβάσιμο της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης

(23) Όπως εξηγείται παραπάνω, η Ιταλία δεν προσκόμισε στο πλαίσιο της διαδικασίας νέα στοιχεία τα οποία επιτρέπουν στην Επιτροπή να αναθεωρήσει την αξιολόγηση της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης, την οποία αναπτύσσει στην απόφασή της για την κίνηση διαδικασίας. Η ενίσχυση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κώδικα για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα.

(24) Προκειμένου περί της ενδεχόμενης αξιολόγησης της ενίσχυσης υπό το πρίσμα του κώδικα για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα, η οποία θα έπρεπε να γίνει σε περίπτωση που θεωρούνταν επιλέξιμες οι σχετικές επενδύσεις, επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από τις ανωτέρω αιτιολογικές σκέψεις, η Ιταλία δεν έχει αποδείξει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στον ίδιο τον κώδικα, και ιδίως εκείνες που καθορίζοται στο παράρτημά του.

(25) Επομένως, η κοινοποιηθείσα από την Ιταλία ενίσχυση προς πέντε χαλυβουργικές επιχειρήσεις είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η κρατική ενίσχυση συνολικού ύψους 3,6 δις ITL (1,9 εκατ. ευρώ), που η Ιταλία σκοπεύει να χορηγήσει στις χαλυβουργικές επιχειρήσεις Acciaerie e Ferriere Leali SpA, Acciaerie e Ferriere Beltrame, Vicenza SpA, Acciaerie e Ferriere Beltrame, S. Giorgio Nogaro SpA, Lucchini, Mura SpA και Lucchini, Lovere SpA για επενδύσεις που πραγματοποίησαν μεταξύ του 1989 και του 1994 για λόγους εξοικονόμισης ενέργειας, είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.

Κατά συνέπεια, δεν επιτρέπεται η χορήγηση της εν λόγω ενίσχυσης.

Άρθρο 2

Η Ιταλία οφείλει να ενημερώσει την Επιτροπή για τα μέτρα που πρόκειται να λάβει προς συμμόρφωση με την παρούσα απόφαση, εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίησή της.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ιταλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 29 Νοεμβρίου 2000.

Για την Επιτροπή

Mario MONTI

Μέλος της Επιτροπής